

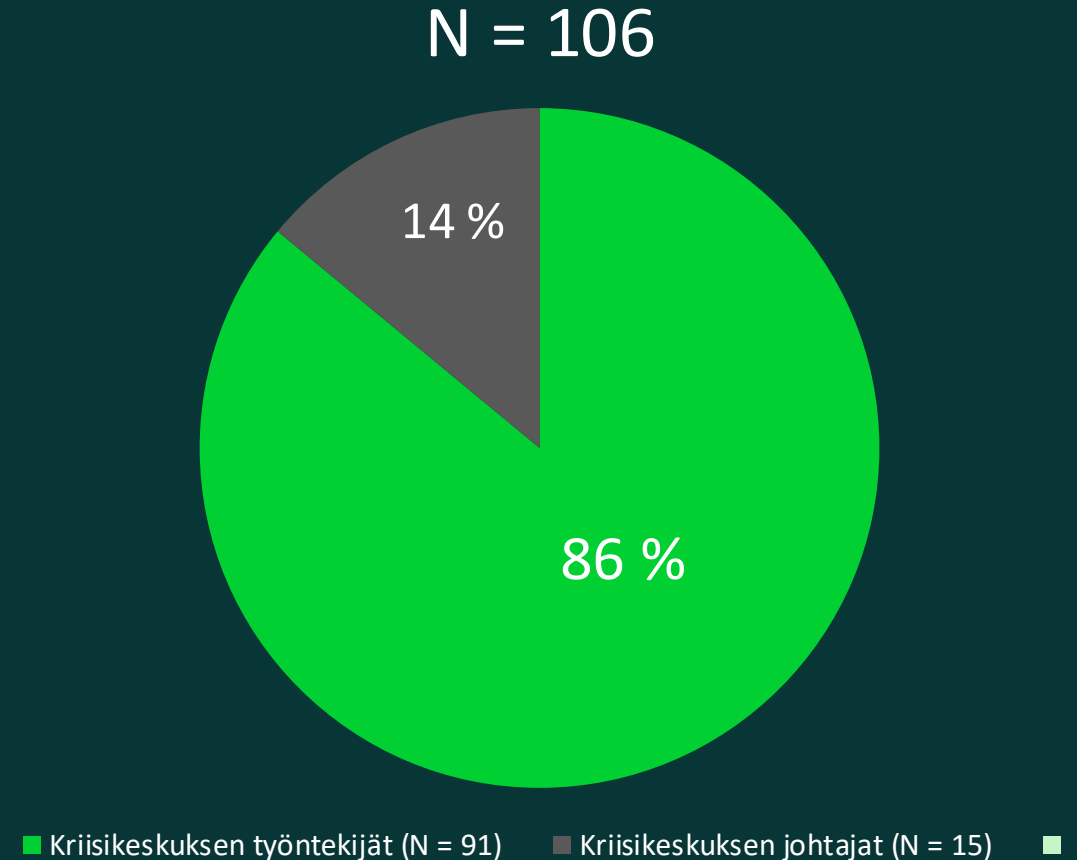
Kriisikeskusbarometrin 2026 tulokset

Kyseessä oli MIELI ry:n kolmas kriisikeskusbarometri

- Toteutettiin verkkokyselynä aikavälillä 9.6.2026-30.7.2026.
- Kysely lähetettiin kaikille kriisikeskusverkoston työntekijöille, kriisikeskusjohtajille sekä itsemurhien ehkäisykeskuksen työntekijöille.
- Tavoitteena oli kartoittaa kriisikeskusverkoston työntekijöiden sekä johtajien havaintoja ja huomioita mielenterveystilanteesta ja kriisityöstä sekä niiden muutoksista.
- Vuoden 2026 kyselyyn liitettiin johtajille lisäkysymyksiä, jotka koskivat yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa sekä kriisikeskusten roolia valmiussuunnittelussa ja poikkeustilanteisiin varautumisessa.
- Tuloksia hyödynnetään MIELI ry:n kehittämis-, viestintä- ja vaikuttamistyössä ja barometrillä ylläpidetään valtakunnallista kriisityön tilannekuvaa.
- Kyselyllä kerätään tietoa myös hyvinvointialueiden ja kuntien toiminnasta. Kerätty tieto auttaa kriisikeskuksia alueellisessa kehittämistyössä.
- Kriisikeskusbarometri pyritään toteuttamaan vuosittain. Ensimmäinen barometri toteutettiin huhtikuussa 2024. Kyseessä on siis kolmas MIELI ry:n kriisikeskusbarometri.

Jokainen kriisikeskus vastasi vuoden 2026 barometriin

- Kyselyyn vastasi 106 henkilöä (103 vastausta v. 2024, 108 vastausta v. 2025)
 - Kriisikeskuksia oli yhteensä 21, joista jokaisesta saatiin vähintään yksi vastaus
 - Kyselyyn vastattiin kaikilta hyvinvointialueilta
 - Vastausprosentti 95
- Vastaajat työskentelevät MIELI ry:n kriisikeskusverkostossa kriisikeskusten johtajina sekä työntekijöinä. Kriisikeskusten työntekijät vastasivat kyselyyn anonymisti.
- Kyselyssä oli kaikille yhteisten kysymysten lisäksi erillisiä kysymyksiä kriisikeskusjohtajille

Kyselyyn vastanneiden alueellinen jakauma (N = 106)

Kriisikeskus	Hyvinvointialue	N	Kriisikeskus	Hyvinvointialue	N
Helsinki, Vihti	Helsinki, Länsi-Uudenmaa	11 (11 %)	Oulu	Pohjois-Pohjanmaa	5 (5 %)
Sastamala	Pirkanmaa	5 (5 %)	Rauma	Satakunta	3 (3 %)
Hyvinkää	Keski-Uusimaa	4 (4 %)	Rovaniemi	Lappi	3 (3 %)
Joensuu	Pohjois-Karjala	4 (4 %)	Salo	Varsinais-Suomi	3 (3 %)
Jyväskylä	Keski-Suomi	8 (8 %)	Mikkeli, Savonlinna	Etelä-Savo	7 (7 %)
Kainuu	Kainuu	6 (6 %)	Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaa	3 (3 %)
Kemi	Lappi	5 (5 %)	Tampere	Pirkanmaa	2 (2 %)
Kouvola	Kymenlaakso	1 (1 %)	Turku	Varsinais-Suomi	13 (13 %)
Kuopio	Pohjois-Savo	6 (6 %)	Vaasa, Kokkola	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa	1 (1 %)
Lahti, Hämeenlinna	Päijät-Häme	5 (5 %)	Itsemurhien ehkäisykeskus		5 (5 %)
Lappeenranta	Etelä-Karjala	6 (6 %)			

Kyselyn vastaukset vuonna 2026

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, minkä kouluarvosanan antaisit asiakkaaksi tulevien ihmisten yleiselle voinnille viimeisen vuoden aikana?

6.3

Kokonaiskeskiarvo
N = 98

Vuonna 2024

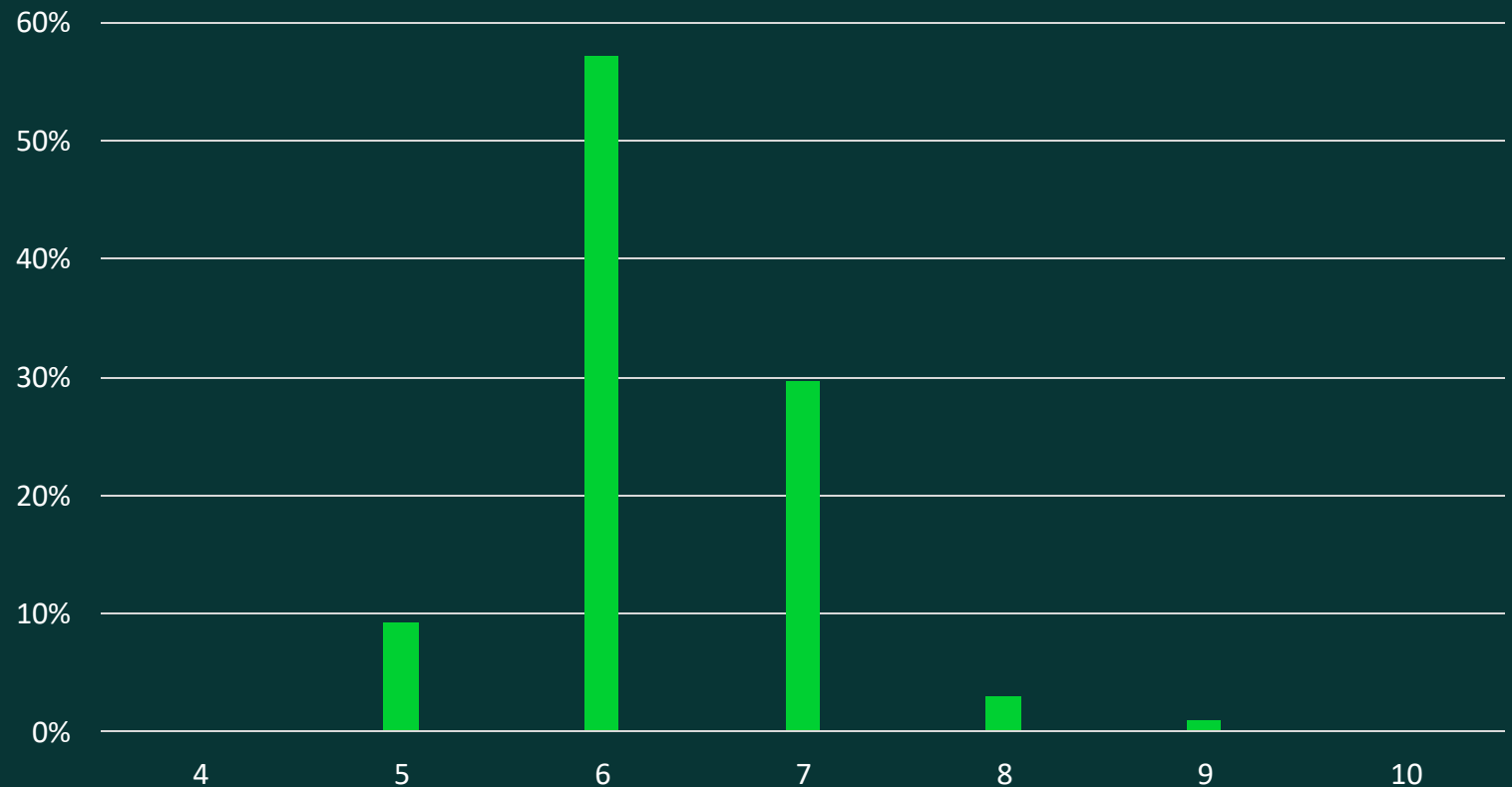
6.4

Vuonna 2025

6.4

mieli.fi

Vastausten jakauma (4-10)

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, onko asiakkaaksi tulevien ihmisten yleinen vointi viimeisen vuoden aikana...

2.2

Kokonaiskeskisarvo
N = 95

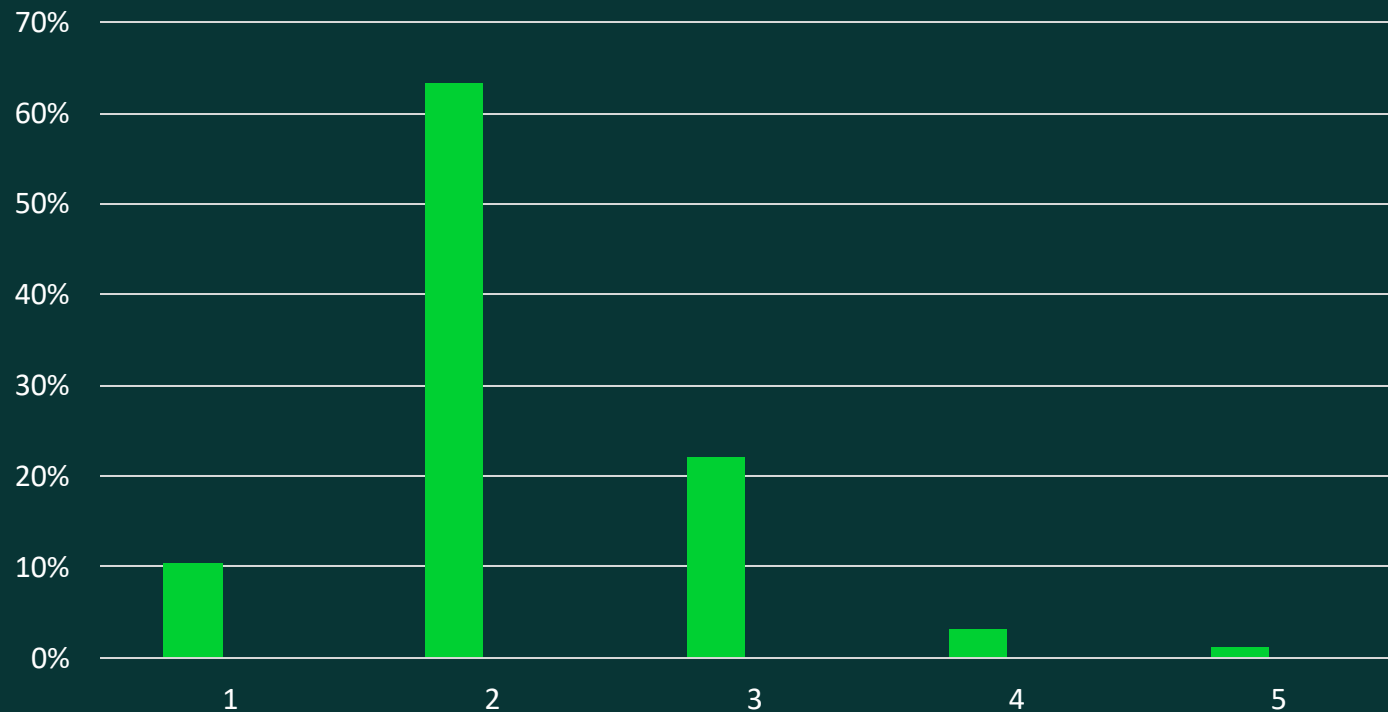
Vuonna 2024

2.7

Vuonna 2025

2.4

Vastausten jakauma (1-5)

Parantunut

4 % (2026)
5 % (2025)
11 % (2024)

4 + 5

Heikentynyt

74 % (2026)
61 % (2025)
41 % (2024)

1 + 2

Vastausasteikko: 1 = heikentynyt huomattavasti, 2 = heikentynyt jonkin verran, 3 = ei muutosta, 4 = parantunut jonkin verran, 5 = parantunut huomattavasti

Tulokset: yli 70 % vastaajista kokee ihmisten yleisen voinnin heikentyneen

- Ihmisten yleisen voinnin kouluarvosanan keskiarvo on 6.3
- Yleisen voinnin arviot vaihtelevat kriisikeskuksissa arvojen 5-7 välillä, alueelliset erot ovat suuria
- Ihmisten yleisen voinnin keskiarvo on laskenut hieman edellisiin vuosiin verrattuna (6.4 -> 6.3)
- 74 % vastaajista arvioi asiakkaaksi tulevien ihmisten voinnin heikentyneen viimeisen vuoden aikana
- Osuus on kasvanut merkittävästi vuosista 2025 (61 %) sekä 2024 (41 %)
- Voinnin parantumista havaitsee enää 4 % vastaajista
 - Vuonna 2025 näin koki 5 % vastaajista, ja vuonna 2024 11 % vastaajista
- Ihmisten voinnin koetaan heikentyneen lähes kaikilla alueilla
- Vointi koetaan heikentyneen eniten Pirkanmaalla (Tampere ja Sastamala)
- Voinnin arvioidaan parantuneen Kymenlaaksossa sekä Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, minkä kouluarvosanan antaisit ihmisten avun saamiselle hyvinvointialueesi sote-palveluissa? Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee

6.4

Kokonaiskeskisarvo

N = 92

Vuonna 2024

6.5

Vuonna 2025

6.7

mieli.fi

Vastausten jakauma (4-10)

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, minkä kouluarvosanan antaisit ihmisten avun saamiselle hyvinvointialueesi sote-palveluissa? Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee (N = 92)

Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskisarvo	Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskisarvo
Helsinki, Vihti	Helsinki, Länsi-Uudenmaa	6.5	Oulu	Pohjois-Pohjanmaa	6.6
Sastamala	Pirkanmaa	7	Rauma	Satakunta	7
Hyvinkää	Keski-Uusimaa	5.5	Rovaniemi	Lappi	6.3
Joensuu	Pohjois-Karjala	6.3	Salo	Varsinais-Suomi	6.3
Jyväskylä	Keski-Suomi	6.3	Mikkeli, Savonlinna	Etelä-Savo	7
Kainuu	Kainuu	6.2	Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaa	7
Kemi	Lappi	5.5	Tampere	Pirkanmaa	5.5
Kouvola	Kymenlaakso	6	Turku	Varsinais-Suomi	6.6
Kuopio	Pohjois-Savo	7.3	Vaasa, Kokkola	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa	7
Lahti, Hämeenlinna	Päijät-Häme	6.5	Itsemurhien ehkäisykeskus		6.2
Lappeenranta	Etelä-Karjala	5.8			

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, minkä kouluarvosanan antaisit ihmisten avun saamiselle hyvinvointialueesi mielenterveyspalveluissa? Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee

6.4

Kokonaiskeskiarvo
N = 92

Vuonna 2024

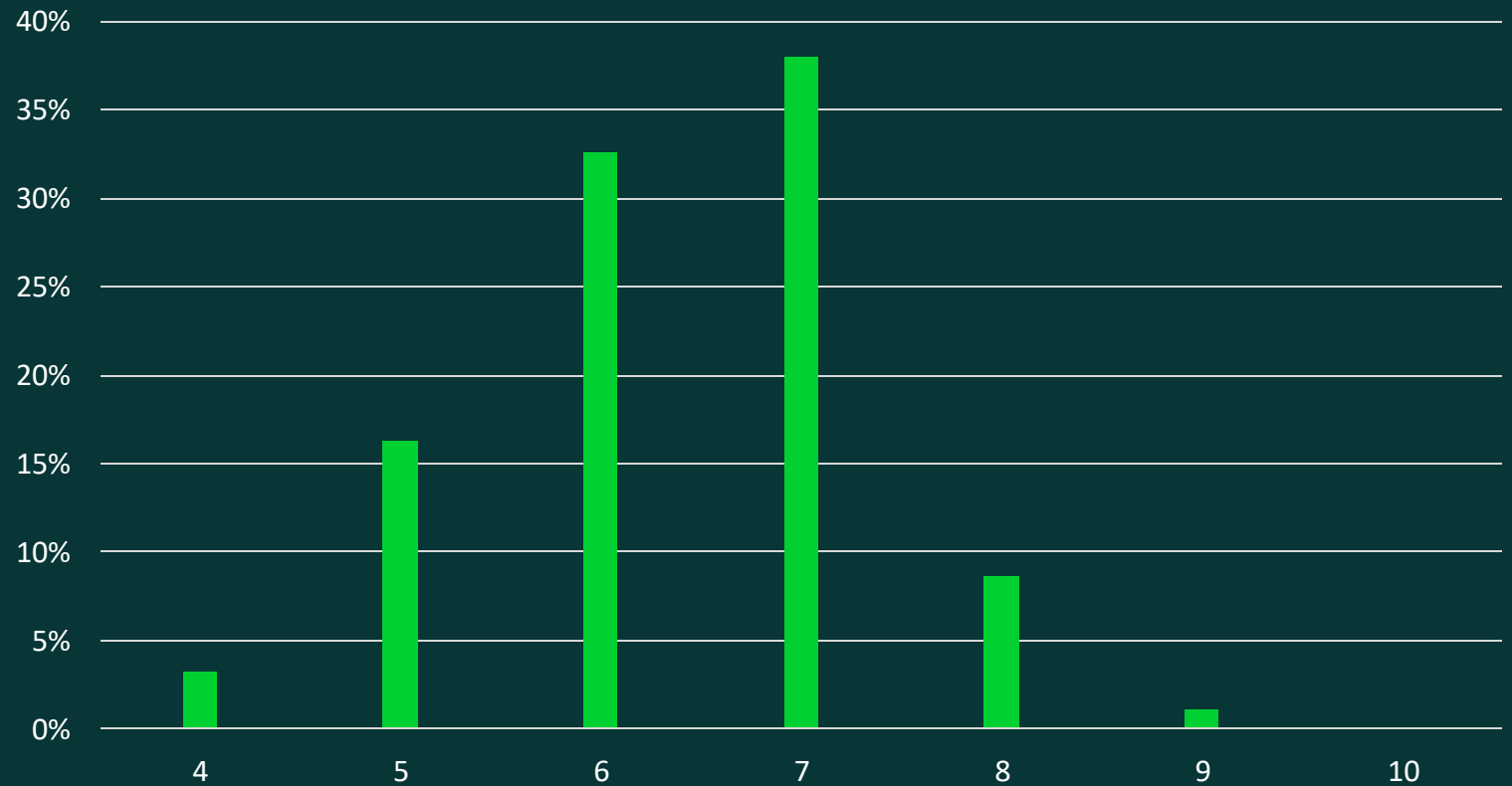
6.1

Vuonna 2025

6.4

mieli.fi

Vastausten jakauma (4-10)

Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, minkä kouluarvosanan antaisit ihmisten avun saamiselle hyvinvointialueesi mielenterveyspalveluissa? Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee (N = 92)

Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskisarvo	Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskisarvo
Helsinki, Vihti	Helsinki, Länsi-Uudenmaa	6.6	Oulu	Pohjois-Pohjanmaa	6
Sastamala	Pirkanmaa	6	Rauma	Satakunta	7
Hyvinkää	Keski-Uusimaa	6.3	Rovaniemi	Lappi	6.7
Joensuu	Pohjois-Karjala	6.3	Sal	Varsinais-Suomi	7.3
Jyväskylä	Keski-Suomi	6	Mikkeli, Savonlinna	Etelä-Savo	6.9
Kainuu	Kainuu	6.2	Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaa	7
Kemi	Lappi	6	Tampere	Pirkanmaa	6
Kouvola	Kymenlaakso	4	Turku	Varsinais-Suomi	6.5
Kuopio	Pohjois-Savo	5.8	Vaasa, Kokkola	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa	7
Lahti, Hämeenlinna	Päijät-Häme	6	Itsemurhien ehkäisykeskus		6.2
Lappeenranta	Etelä-Karjala	6.4			

Tulokset: Avun saaminen sote- ja mielenterveyspalveluissa ei ole parantunut vuodesta 2025, ja alueelliset erot ovat edelleen suuria

- Sote-palveluista arvioitu avun saamisen kouluarvosanan keskiarvo on 6.4
 - Vuonna 2025 vastaava luku oli 6.7 ja vuonna 2024 6.5
 - Avun saaminen sote-palveluista on siis edellisiin vuosiin verrattuna entistä huonompaa
- Alueelliset erot ovat suuria
 - Keskiarvot vaihtelevat alueittain välillä 5.5-7.3
 - Paras tilanne on Pohjois-Savossa (7.3)
 - Heikoin tilanne on Keski-Uudellamaalla, Lapissa (Kemi) ja Pirkanmaalla (5.5)
- Mielenterveyspalveluista arvioitu avun saamisen kouluarvosanan keskiarvo on 6.4
 - Vuonna 2026 vastaava luku oli 6.4 ja vuonna 2024 6.1
 - Mielenterveyspalveluissa avunsaaminen ei ole edellisestä vuodesta parantunut
- Alueelliset erot jälleen suuria
 - Keskiarvot vaihtelevat alueittain välillä 4-7.3
 - Paras tilanne on Varsinais-Suomessa (7.3)
 - Heikoin tilanne on Kymenlaaksossa (4)

Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee. Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, onko viimeisen vuoden aikana ihmisten pääsy sote-palveluihin...

2.3

Kokonaiskeskiarvo
N = 92

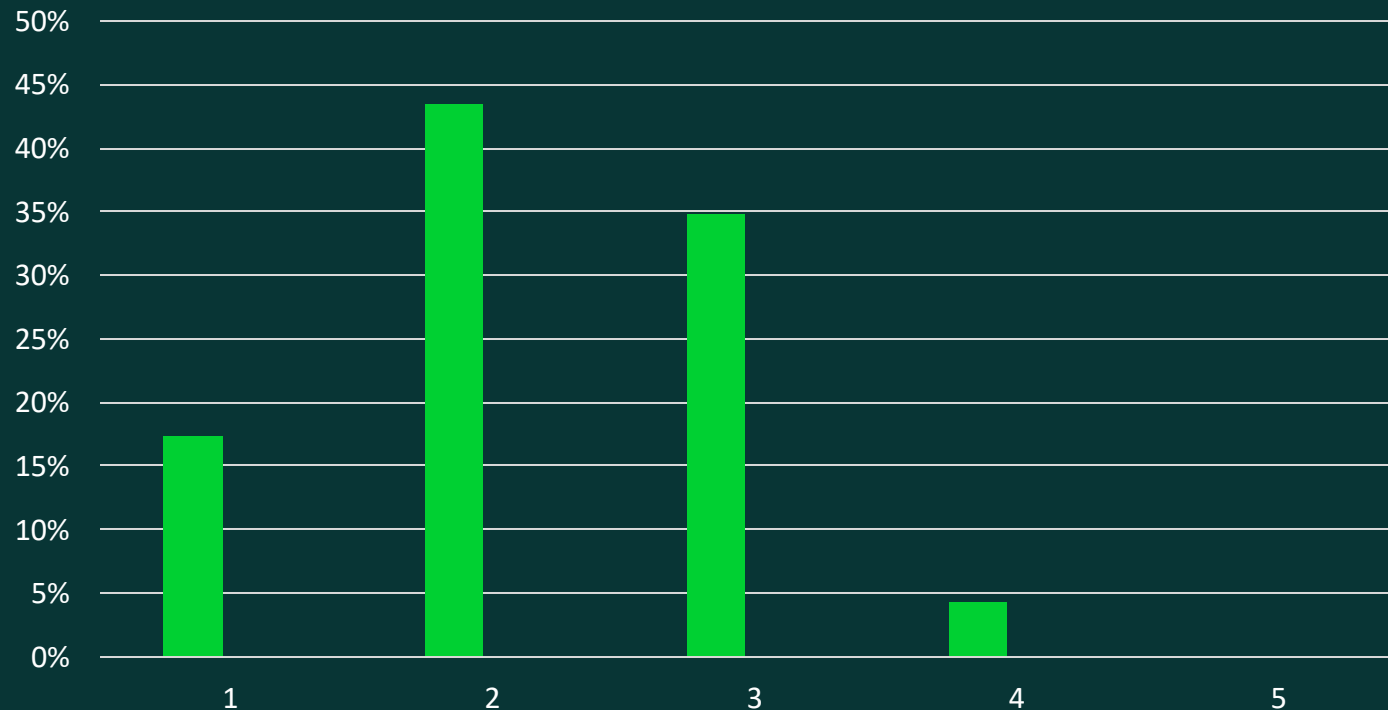
Vuonna 2024

2.2

Vuonna 2025

2.3

Vastausten jakauma (1-5)

Parantunut

4 % (2026)
6 % (2025)
4 % (2024)

4 + 5

Heikentynyt

61 % (2026)
63 % (2025)
70 % (2024)

1 + 2

Vastausasteikko: 1 = heikentynyt huomattavasti, 2 = heikentynyt jonkin verran, 3 = ei muutosta, 4 = parantunut jonkin verran, 5 = parantunut huomattavasti

Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee. Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, onko viimeisen vuoden aikana ihmisten pääsy sote-palveluihin (N = 92)

Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskiarvo	Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskiarvo
Helsinki, Vihti	Helsinki, Länsi-Uudenmaa	2.6	Oulu	Pohjois-Pohjanmaa	2.6
Sastamala	Pirkanmaa	2	Rauma	Satakunta	2
Hyvinkää	Keski-Uusimaa	2.3	Rovaniemi	Lappi	2.3
Joensuu	Pohjois-Karjala	1.7	Salo	Varsinais-Suomi	2.3
Jyväskylä	Keski-Suomi	1.9	Mikkeli, Savonlinna	Etelä-Savo	2.3
Kainuu	Kainuu	2.2	Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaa	3.3
Kemi	Lappi	1.3	Tampere	Pirkanmaa	1.5
Kouvola	Kymenlaakso	2	Turku	Varsinais-Suomi	2.6
Kuopio	Pohjois-Savo	2.8	Vaasa, Kokkola	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa	4
Lahti, Hämeenlinna	Päijät-Häme	2	Itsemurhien ehkäisykeskus		2.2
Lappeenranta	Etelä-Karjala	1.8			

Vastausasteikko: 1 = heikentynyt huomattavasti, 2 = heikentynyt jonkin verran, 3 = ei muutosta, 4 = parantunut jonkin verran, 5 = parantunut huomattavasti

Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee. Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, onko viimeisen vuoden aikana ihmisten pääsy mielenterveyspalveluihin hyvinvointialueellasi...

2.2

Kokonaiskeskisarvo
N = 92

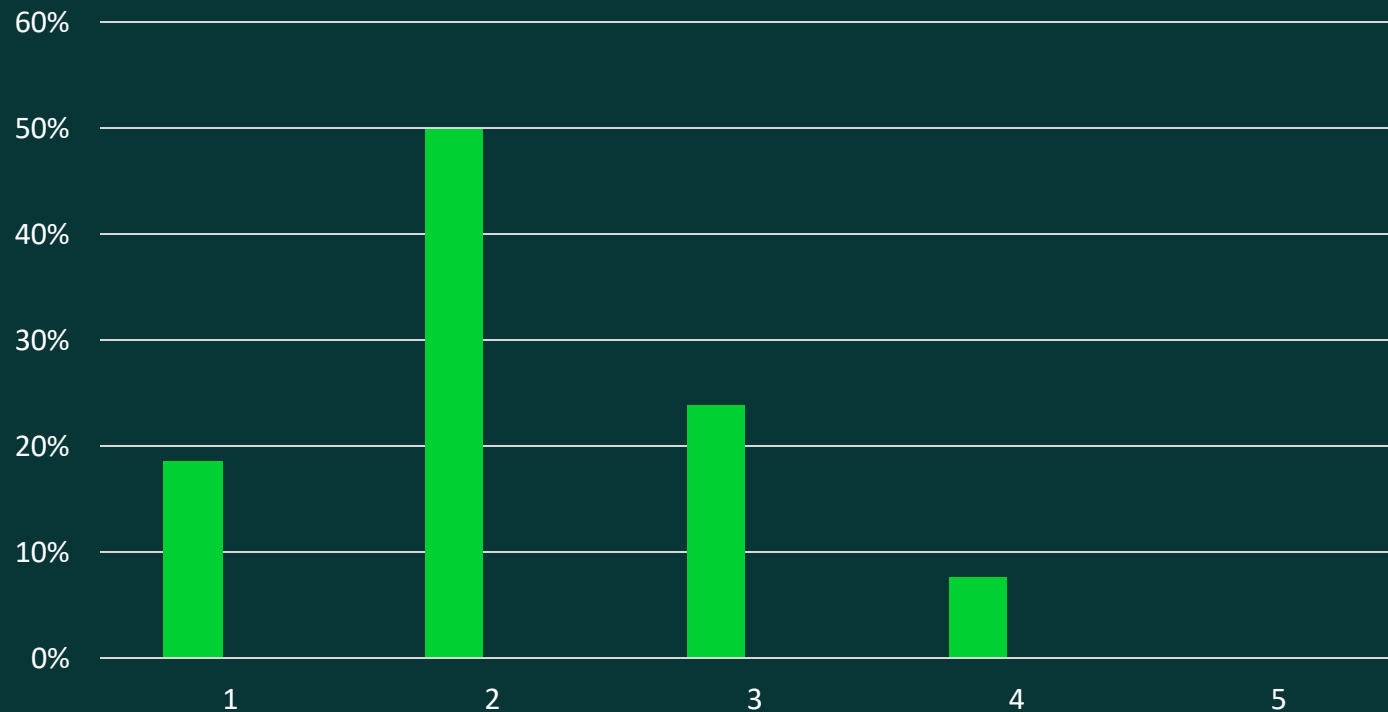
Vuonna 2024

2.3

Vuonna 2025

2.3

Vastausten jakauma (1-5)

Vastausasteikko: 1 = heikentynyt huomattavasti, 2 = heikentynyt jonkin verran, 3 = ei muutosta, 4 = parantunut jonkin verran, 5 = parantunut huomattavasti

Parantunut

8 % (2026)
12 % (2025)
7 % (2024)

4 + 5

Heikentynyt

69 % (2026)
58 % (2025)
68 % (2024)

1 + 2

Vastaa sen hyvinvointialueen osalta, missä kriisikeskuksesi sijaitsee. Arvioi kriisityöstä saamaasi näkymää, onko viimeisen vuoden aikana ihmisten pääsy mielenterveyspalveluihin hyvinvointialueellasi (N = 92)

Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskiarvo	Kriisikeskus	Hyvinvointialue	Kokonaiskeskiarvo
Helsinki, Vihti	Helsinki, Länsi-Uudenmaa	2.2	Oulu	Pohjois-Pohjanmaa	2.4
Sastamala	Pirkanmaa	1.8	Rauma	Satakunta	2
Hyvinkää	Keski-Uusimaa	2.5	Rovaniemi	Lappi	2.7
Joensuu	Pohjois-Karjala	2.7	Salo	Varsinais-Suomi	2.3
Jyväskylä	Keski-Suomi	1.9	Mikkeli, Savonlinna	Etelä-Savo	2
Kainuu	Kainuu	2.6	Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaa	2.7
Kemi	Lappi	1.3	Tampere	Pirkanmaa	1.5
Kouvola	Kymenlaakso	1.3	Turku	Varsinais-Suomi	2.2
Kuopio	Pohjois-Savo	2.5	Vaasa, Kokkola	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa	4
Lahti, Hämeenlinna	Päijät-Häme	2	Itsemurhien ehkäisykeskus		2.2
Lappeenranta	Etelä-Karjala	2			

Vastausasteikko: 1 = heikentynyt huomattavasti, 2 = heikentynyt jonkin verran, 3 = ei muutosta, 4 = parantunut jonkin verran, 5 = parantunut huomattavasti

Tulokset: Sote- ja mielenterveyspalveluihin pääsyssä ei ole tapahtunut merkittävää parannusta, ja alueelliset erot ovat edelleen suuria

- Sote-palveluihin pääsyn viimeisen vuoden aikana kokee heikentyneen 61 % ja parantuneen 4 % vastaajista
 - 35 % vastaajista kokee, ettei palveluihin pääsyssä ole tapahtunut muutosta
 - Heikentyneitä arvioita on vuosiin 2025 (63 %) ja 2024 (70 %) verrattuna vähemmän
 - Parantuneiden arvioiden osuus on pienempi kuin vuonna 2025 (6 %)
- Alueelliset erot suuria
 - Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueella palveluihin pääsyn arvioidaan parantuneen jonkin verran (4)
 - Heikoin tilanne on Lapissa (Kemi, 1.3) sekä Pirkanmaalla (Tampere, 1.5), Pohjois-Karjalassa (1.7) ja Etelä-Karjalassa (1.8)
- Mielenterveyspalveluihin pääsyn viimeisen vuoden aikana kokee heikentyneen 69 % ja parantuneen 8 % vastaajista
 - 23 % vastaajista kokee, ettei palveluihin pääsyssä ole tapahtunut muutosta
 - Heikentyneiden arvioiden osuus on kasvanut vuosista 2025 (58 %) sekä 2024 (68 %)
 - Parantuneiden arvioiden osuus on pienempi kuin vuonna 2025 (12 %)
- Alueelliset erot jälleen suuria
 - Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueella mielenterveyspalveluihin pääsyn arvioidaan jonkin verran parantuneen (4)
 - Heikoin tilanne on Lapissa (Kemi, 1.3), Kymenlaaksossa (1.3), Pirkanmaalla (1.5) sekä Keski-Suomessa (1.9)

Kriisikeskusjohtajille suunnatut kysymykset

Minkä kouluarvosanan antaisit kriisikeskuksesi ja hyvinvointialueesi väliselle yhteistyölle tällä hetkellä?

8.2

Kokonaiskeskiarvo

N = 15

Vuonna 2024

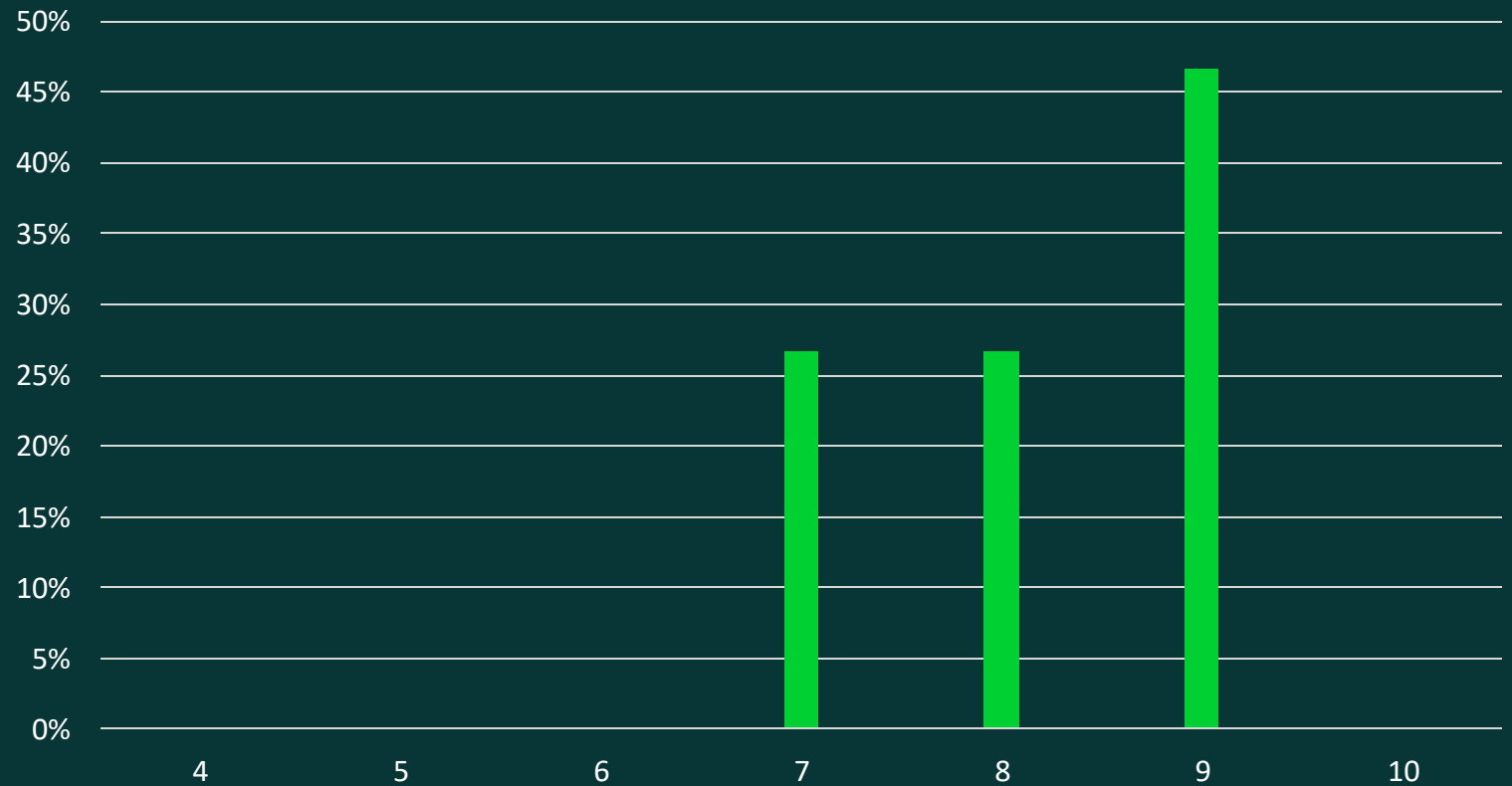
7.6

Vuonna 2025

8.0

mieli.fi

Vastausten jakauma (4-10)

Minkä kouluarvosanan antaisit kriisikeskuksesi ja kuntasi/kuntiesi väliselle yhteistyölle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tällä hetkellä?

6.8

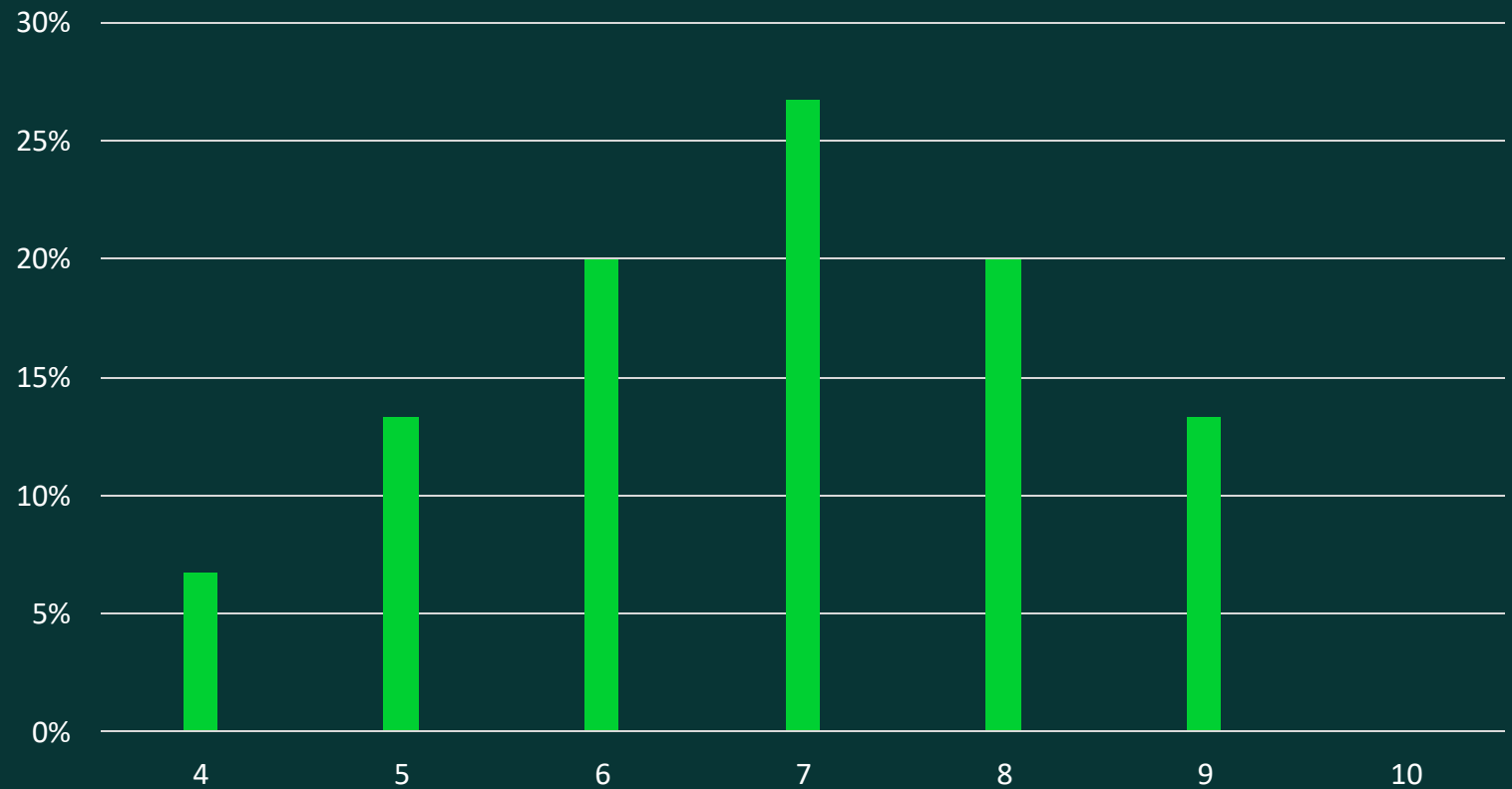
Kokonaiskeskiarvo
N = 15

Vuonna 2025

7.3

mieli.fi

Vastausten jakauma (4-10)

Arvioi väitettä: Johtamallani kriisikeskuksella on hyvinvointialueen kanssa käynnissä palvelupolkujen tai toimintatapojen kehitystyö, mikä näkyy tai tulee näkymään konkreettisesti asukkaiden palveluissa

2.9

Kokonaiskeskiarvo
N = 15

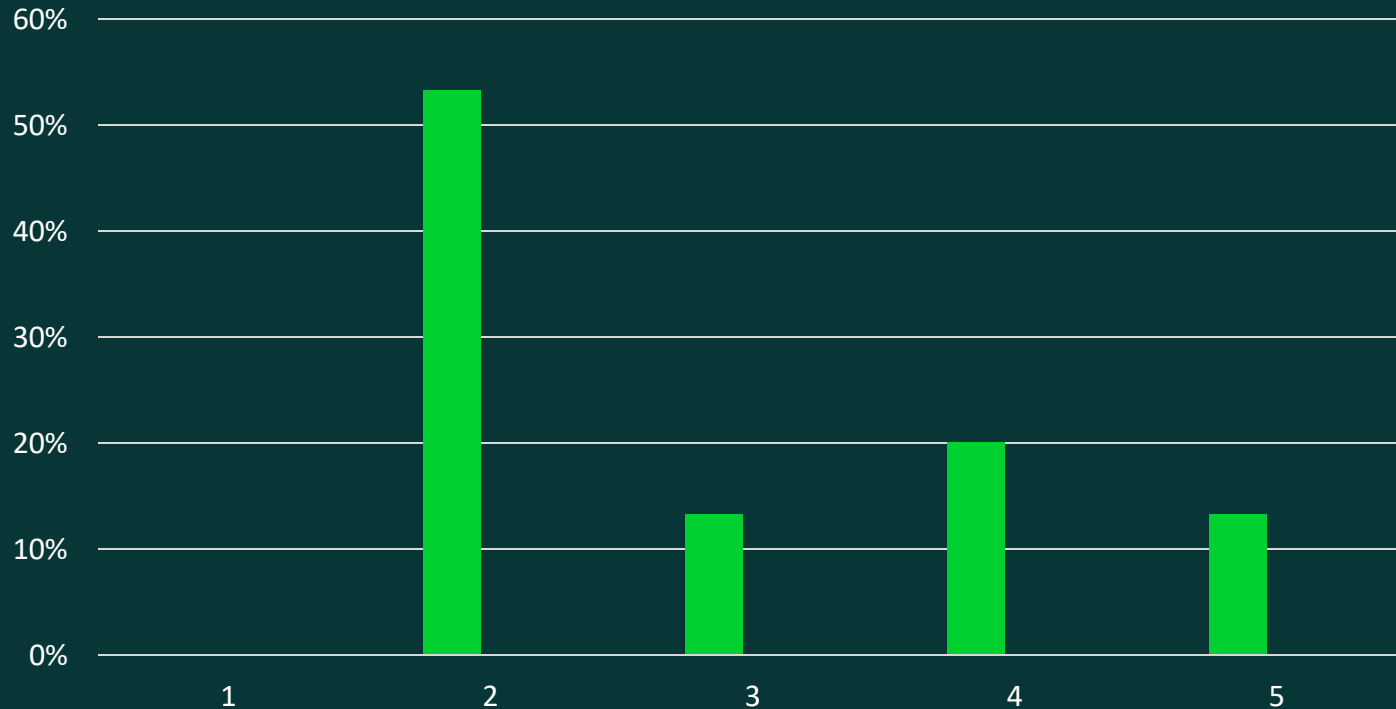
Vuonna 2024

3.4

Vuonna 2025

3.3

Vastausten jakauma (1-5)

Samaa mieltä:

33 % (2026)

55 % (2025)

53 % (2024)

4 + 5

Eri mieltä:

53 % (2026)

28 % (2025)

26 % (2024)

1 + 2

Vastausasteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Koonti avoimista vastauksista 2026

Pohdi tekemääsi kriisityötä. Millaisia havaintoja olet tehnyt talousvaikeuksista asiakkaiden tilanteiden taustalla viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 77)

Talousvaikeudet näkyvät yhä vahvemmin asiakkaiden arjessa ja tulevaisuudenuskossa

- Kaikki vastaajat eivät raportoineet talousvaikeuksien olevan suora syy kriisiavun hakemiseen, mutta taloudelliset huolet nousevat esiin yhä useammin keskustelujen aikana.
- Työttömyys, toimeentulovaikeudet ja työn epävarmuus näkyvät asiakkaiden tilanteissa aiempaa enemmän. Myös työssäkäyvät kertovat taloudellisista vaikeuksista.
- Talousvaikeudet vaikuttavat tulevaisuuden suunnitelmiin, kuten opiskeluun ja asumiseen. Koulutusta joudutaan muun muassa lykkäämään ja asuntoja vaihdetaan entistä pienempiin.

Talousvaikeudet lisäävät psyykkistä kuormitusta ja heikentävät hallinnan tunnetta

- Taloudellinen epävarmuus näkyy ahdistuneisuutena, lannistuneisuutena, uupumisena ja tulevaisuudenuskon heikkenemisenä. Useissa vastauksissa korostui kokemus siitä, että mahdollisuudet vaikuttaa omaan taloudelliseen tilanteeseen ovat vähäiset.
- Taloushaasteet kietoutuvat usein muihin kriiseihin, kuten työttömyyteen, eroihin, sairastumiseen tai muihin elämäntilanteen muutoksiin.
- Työttömyyden vaikutukset näkyvät myös kriisipuhelimita lisääntyneenä masentuneisuutena ja huolena omasta tulevaisuudesta.

Pohdi tekemääsi kriisityötä. Millaisia havaintoja olet tehnyt talousvaikeuksista asiakkaiden tilanteiden taustalla viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 77)

Talousvaikeudet kuormittavat erityisesti lapsiperheitä, opiskelijoita ja ikääntyneitä

- Lapsiperheissä vanhempien jaksaminen ja taloudellinen tilanne vaikuttavat koko perheen hyvinvointiin. Talousvaikeudet koetaan usein suoraan arjen perusturvaa koskevinä ongelmina.
- Opiskelijoiden tilanteessa korostuvat työnsaannin vaikeudet, toimeentulon epävarmuus sekä huoli opintojen rahoittamisesta. Pahimmissa tapauksissa kuvattiin tilanteita, joissa opiskelijat auttavat vanhempiaan omilla opintolainoillaan.
- Myös eläkeläisten ja syrjäseuduilla asuvien ikääntyneiden toimeentulohuolten kerrottiin lisääntyneen, ja eläkkeen olevan riittämätön elämisen perustasoon.

Talousvaikeudet heikentävät palveluihin hakeutumista ja lisäävät osattomuuden kokemuksia

- Taloudelliset syyt voivat estää palveluihin hakeutumista. Vastauksissa kuvattiin tilanteita, joissa vastaanotolle ei tulla matkakustannusten vuoksi tai asiointia siirretään etävastaanotoille polttoainekulujen säästämiseksi.
- Moni joutuu tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai muista välttämättömistä menoista.
- Taloudelliset vaikeudet lisäävät häpeän, eriarvoisuuden ja ulkopuolisuuden kokemuksia sekä heikentävät luottamusta tulevaisuuden ja yhteiskunnan tarjoamaan turvaan.

Pohdi tekemääsi kriisityötä. Millaisia havaintoja olet tehnyt talousvaikeuksista asiakkaiden tilanteiden taustalla viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 77)

Vuoteen 2025 verrattuna

- Talousvaikeudet näkyvät edelleen asiakkaiden elämässä, mutta vuoden 2026 vastauksissa korostuvat aiempaa enemmän toimeentulon vaikutukset mielialaan, hallinnan tunteeseen ja tulevaisuudenuskoon.
- Vuonna 2025 painottuivat erityisesti taloudellisten ongelmien lisääntyminen ja niiden yhteys mielenterveysongelmiin. Vuonna 2026 esiin nousevat lisäksi eriarvoisuuden kokemukset, häpeä sekä vaikeudet päästä palveluihin taloudellisten esteiden vuoksi.

Lainauksia

- “Työttömyys, vaikea työllistyminen ja siitä johtuva heikentynyt taloudellinen tilanne ovat nousseet selvästi useammin syyksi hakea apua. Epätoivo ja itsetuhoisuus voivat myös liittyä näihin teemoihin. Omaan tilanteeseen ei pysty välttämättä paljoakaan vaikuttamaan, sillä haasteet ovat yhteiskunnallisella tasolla niin laajoja.” (Seinäjoki)
- ”Taloudelliset haasteet lisää kriisin kuormittavuutta. Niihin liittyy valtavaa epätoivoa ja turvattomuuden tunnetta” (Lappeenranta)
- “Yhä useammat ovat kertoneet ”joutuneensa” jättämään pakollisia laskuja maksamatta, sillä yksinkertaisesti on valittava, syökö vai jättääkö asumiskulut maksamatta” (Helsinki)
- ”joku jättää tulematta vastaanotolle, koska ei ole rahaa bussilippuun” (Helsinki)

Pohdi tekemääsi kriisityötä ja asiakkaiden kokemuksia. Millaisia havaintoja olet tehnyt hyvinvointialueesi sote-palveluista viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 73)

Sosiaali- ja terveyspalveluihin pääsy koetaan aiempaa vaikeammaksi ja luottamus palvelujärjestelmään on heikentynyt

- Vastauksissa havaitaan, että palveluihin pääsy edellyttää usein aiempaa vakavampia ongelmia. Erityisesti mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin pääsyn koetaan vaikeutuneen tiukentuneiden kriteerien, pitkien jonotusaikojen ja niukkojen resurssien vuoksi.
- Asiakkaiden kokemus avun saamisesta on heikentynyt. Moni kertoo, ettei tule kuulluksi tai kohdatuksi palveluissa, ja luottamus palvelujärjestelmään ja avunsaantiin on vähentynyt.
- Alueelliset erot ovat suuria. Joillakin alueilla hoitoon pääsy on parantunut, mutta toisaalla palveluita on vähennetty ja etäisyydet kasvaneet niin pitkiksi, että ihmiset jättävät hakeutumatta hoitoon.

Mielenterveyspalveluiden riittämättömyys näkyy kriisikeskuksissa yhä selvemmin

- Mielenterveyspalveluihin pääsyssä koetaan edelleen merkittäviä haasteita. Vastaanottoaikoja on liian vähän, jonot ovat pitkiä ja arviointikäynnin jälkeen jatkohoitoaikoja voi joutua odottamaan kuukausia.
- Osassa tapauksia kriisikeskukseen ohjautuminen on johtanut siihen, että asiakkaalle ei ole myönnetty muita tarvitsemiaan mielenterveys- tai riippuvuuspalveluita.
- Kriisikeskuksissa kohdataan yhä enemmän ihmisiä, joiden tuen tarve olisi varsinaisissa sote-palveluissa, mutta jotka jäävät ilman riittävää hoitoa tai palvelua.

Pohdi tekemääsi kriisityötä ja asiakkaiden kokemuksia. Millaisia havaintoja olet tehnyt hyvinvointialueesi sote-palveluista viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 73)

Palvelujärjestelmän pirstaleisuus lisää väliinputojen määrää

- Asiakkaat kuvaavat joutuvansa siirtymään palvelusta toiseen ilman, että kukaan ottaa kokonaisvastuuta tilanteesta.
- Diagnoosin, lääkityksen tai lyhyen hoitojakson jälkeen asiakkaat saattavat jäädä ilman pitkäjänteistä tukea.
- Keskustelutuen koetaan paikoin olevan liian lyhytkestoista tai liian strukturoitua asiakkaiden tarpeisiin nähden.
- Kriisikeskuksissa näkyvät erityisesti ne asiakkaat, jotka eivät sovi olemassa olevien palveluiden kriteereihin tai joiden tuen tarve jää palvelujärjestelmässä tunnistamatta.

Ikääntyneet, maahanmuuttajataustaiset asiakkaat ja muut haavoittuvassa asemassa olevat kohtaavat erityisiä haasteita

- Useissa vastauksissa nousi esiin huoli ikääntyneiden palveluista. Ikäihmisten koetaan jäävän ilman riittävää psykiatrista apua, eikä heidän huoliaan aina oteta vakavasti.
- Maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden avunsaannin kuvataan olevan monin paikoin erityisen haastavaa esimerkiksi kielimuurien vuoksi.
- Digitaalisten palveluiden lisääntyminen on helpottanut joidenkin avunsaantia, mutta osa asiakkaista kokee sähköisiin palveluihin ohjaamisen ahdistavana tai vaikeasti saavutettavana.

Pohdi tekemääsi kriisityötä ja asiakkaiden kokemuksia. Millaisia havaintoja olet tehnyt hyvinvointialueesi sote-palveluista viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 73)

Kriisikeskuksissa näkyvät palveluiden resurssipula ja julkisen sektorin kuormitus

- Resurssien niukkuus näkyy asiakkaiden kokemuksissa viiveinä, palveluiden joustamattomuutena ja henkilöstön vaihtuvuutena.
- Kesälomakaudet sekä sijaisten puute heijastuvat palveluiden saatavuuteen ja hoidon jatkuvuuteen.
- Hallituksen säästötoimet ja hyvinvointialueiden sopeutustoimet näkyvät vastaajien mukaan käytännössä palveluihin pääsyn vaikeutumisena ja lisääntyneenä eriarvoisuutena.
- Vastauksissa näkyi myös asiakkaiden kokemusten jakautuneisuus – osa ovat todella tyytyväisiä, osa todella tyytymättömiä.
 - Kysymys eriarvoisuudesta palveluihin pääsyissä nousi vastauksissa toistuvaksi teemaksi.

Pohdi tekemääsi kriisityötä ja asiakkaiden kokemuksia. Millaisia havaintoja olet tehnyt hyvinvointialueesi sote-palveluista viimeisen vuoden aikana? Pohdi erityisesti mahdollisia muutoksia, ilmiöitä tai trendejä (N = 73)

Vuoteen 2025 verrattuna

- Vuonna 2025 huolta herättivät erityisesti pitkät jonot, palveluiden riittämättömyys ja vaikeudet päästä mielenterveyspalveluihin.
- Vuonna 2026 samat ongelmat näkyvät edelleen, mutta vastauksissa korostuivat aiempaa vahvemmin luottamuksen heikkeneminen palvelujärjestelmään, asiakkaiden kokemukset palveluiden väliin putoamisesta sekä kokemus siitä, että kukaan ei ota kokonaisvastuuta asiakkaan tilanteesta.

Lainauksia

- "Asiakkaat kertovat, että palveluihin ei pääse tai sieltä ns. heitetään ulos melko nopeasti. On myös joitakin yksittäisiä, jotka ovat saaneet kaiken mahdollisen avun. Eriarvoisuus tässäkin mietityttää." (Turku)
- "Meillä näkyy palveluista väliinputoajat, joista ei oteta koppia missään palveluissa. Ja jonot ovat pitkiä, esim nuorten mielenterveyspalveluihin on yli 3kk jonot. Arvointikäynnille pääsee nopeammin, mutta siitä jatkoja pitää odottaa ainakin 3kk." (Jyväskylä)
- "Paljon kohtaamattomuutta, pompottelua palvelusta toiseen on julkisissa palveluissa. Vanhusten kohdalla tilanne on aivan luokattoman huono. Heitä ei auta kukaan enää julkisella puolella" (Rovaniemi)

Mitä konkreettisia toimenpiteitä tarvittaisiin paikallisesti ja alueellisesti, että ihmisten hyvinvointi ja mielenterveys parantuisi? (N = 70)

Ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen panostaminen vähentäisi inhimillistä kärsimystä ja raskaiden palveluiden tarvetta

- Vastaajat korostivat, että ihmisten hyvinvointia ja mielenterveyttä tulee tukea nykyistä aikaisemmassa vaiheessa. Tukea pitäisi olla tarjolla jo ennen kuin ongelmat kärjistyvät hoitoa vaativiksi.
- Matalan kynnyksen keskustelutuki, kohtaava työ ja yhteisölliset palvelut nähtiin keskeisinä keinoina ehkäistä ongelmien syvenemistä.
- Kriisikeskuksiin tullaan vastaajien mukaan usein liian myöhään, jolloin asiakkaiden tilanteet ovat ehtineet monimutkaistua.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta tulee vahvistaa

- Vastauksissa korostuivat toiveet lyhyemmistä jonotusajoista, matalammasta hoitoon pääsyn kynnyksestä sekä selkeistä palvelupoluista erityisesti mielenterveyspalveluihin.
- Tukea tulisi saada asiakkaan tarpeiden mukaisesti ilman, että tilanteen täytyy ensin pahentua merkittävästi.
- Palvelurakenteen tulisi olla nykyistä asiakaslähtöisempi ja helpommin hahmotettava. Asiakkaiden tulisi saada oikea apu oikeaan aikaan ja ilman tarpeetonta siirtelyä palvelusta toiseen.

Mitä konkreettisia toimenpiteitä tarvittaisiin paikallisesti ja alueellisesti, että ihmisten hyvinvointi ja mielenterveys parantuisi? (N = 70)

Järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyötä tulee vahvistaa

- Useissa vastauksissa korostui tarve tiiviimmälle yhteistyölle hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden välillä.
- Selkeä palveluohjaus sekä moniammatillinen yhteistyö nähtiin tärkeinä keinoina ehkäistä asiakkaiden putoamista palveluiden väliin.
- Järjestöjen roolia pidettiin merkittävänä erityisesti ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen tuen tarjoajana, ja toiminnan ylläpitäminen nähtiin avaintekijänä.

Palveluiden saavutettavuuteen, yhdenvertaisuuteen ja ihmislähtöisyyteen tulee kiinnittää enemmän huomiota

- Palveluiden tulee olla saavutettavissa myös niille, joille digitaalinen asiointi on vaikeaa tai mahdotonta.
- Ikääntyneiden tarpeiden huomioiminen nousi esiin useassa vastauksessa. Erityisesti korostettiin, että ikäihmisten psyykkiset oireet tulee ottaa vakavasti ja että apua on saatava myös kasvokkain.
- Yhdenvertaisuuden toistuminen edellyttää, että palveluiden saatavuus ei riipu asuinalueesta, toimintakyvystä tai digitaalisista valmiuksista.

Mitä konkreettisia toimenpiteitä tarvittaisiin paikallisesti ja alueellisesti, että ihmisten hyvinvointi ja mielenterveys parantuisi? (N = 70)

Kriisikeskusten toimintaedellytykset tulee turvata

- Useat vastaajat korostivat kriisikeskusten resurssien ja toimintaedellytysten turvaamisen merkitystä.
- Vastauksissa nähtiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon kuormitus kasvaisi merkittävästi ilman järjestöjen tarjoamaa keskusteluapua ja matalan kynnyksen tukea.
- Kriisikeskukset nähtiin tärkeänä osana alueellista mielenterveyden tukiverkostoa ja ihmisten varhaisen tuen palvelukokonaisuutta.

Vuoteen 2025 verrattuna

- Sekä vuonna 2025 että vuonna 2026 tärkeimpinä ratkaisuinä nähtiin ennaltaehkäisy, matalan kynnyksen tuki ja palveluihin pääsyn sujuvoittaminen.
- Vuoden 2026 vastauksissa korostuivat kuitenkin aiempaa selvemmin kriisikeskusten ja järjestöjen rooli osana palvelujärjestelmää sekä tarve turvata niiden resurssit pitkäjänteisesti

Lainauksia

- “Ikääntyneiden oireiden ottaminen vakavasti terveydenhuollossa. Sen varmistaminen, että apua ja tietoa saa riittävästi muutenkin kuin vain digitaalisen asioinnin kautta.” (Helsinki)
- “Kolmannen sektorin palveluista leikkaaminen ja palveluiden ajaminen alas tai vähentäminen merkittävästi on ainakin hyvin lyhytnäköistä ja vaikeuttaa asiakkaiden avunsaantia entisestään! Parhaimmillaan hyvinvointialueen sote palvelut ja kolmannen sektorin kriisikeskuspalvelut tukevat toisiaan ja mahdollistavat asiakkaalle oikea-aikaista apua” (Sastamala)
- “Ennaltaehkäiseviin palveluihin pitäisi panostaa mutta sen sijaan kaikki terveyttä/hyvinvointia edistävät palvelut, jotka eivät ole lakisääteisiä leikataan. Tämän kehityksen pitäisi kääntyä.” (Kouvola)

Oletko havainnut muutoksia ihmisten tulevaisuuskossa tai luottamuksessa Suomeen, esimerkiksi palveluihin, viranomaisten/päätäjien toimintaan tai muuten yhteiskuntaan? (N = 75)

Tulevaisuudenuskon heikkeneminen ja epäluottamus yhteiskunnalliseen päätöksentekoon näkyy laajasti kriisikeskusten asiakastyössä

- Pelko tulevaisuudesta on lisääntynyt, etenkin nuorten keskuudessa. Osa nuorista kokee valmistuvansa suoraan työttömyyteen.
- Asiakkaat epäilevät aiempaa useammin, saavatko he tarvitsemaansa apua tai otetaanko heidän tilanteensa palveluissa tarpeeksi vakavasti. Moni kertoo kriisikeskuksen olevan ensimmäinen paikka, jossa kokee tulevansa aidosti kuulluksi.
- Vastauksissa nousivat esiin etenkin huoli hallituksen toimien vaikutuksista sekä kokemus heikompiosaisten aseman heikkenemisestä entisestään.
- Asiakkaat ovat huolissaan palveluiden jatkuvuudesta ja kokevat, ettei yhteiskunta enää kannaa heikommassa asemassa olevia samalla tavalla kuin aiemmin.
- Erityisesti ikääntyneiden kuvataan kokevan olevansa yhteiskunnalle rasite eikä voimavara.
- ”Valitettavasti usko palveluihin, etenkin mielenterveyspalveluihin, on vähentynyt. Moni ei halua edes ottaa yhteyttä tai hakea apua.” (Helsinki)

Miten järjestöt on huomioitu hyvinvointialueesi rakenteissa? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet myönteisesti tai kielteisesti kriisikeskukseksi yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa? (N = 14)

Järjestöt ovat mukana hyvinvointialueiden rakenteissa monin tavoin

- Kumppanuussopimukset, yhteistyöpalaverit ja kumppanuusneuvottelut tukevat yhteistyötä.
- Järjestöedustajia on mukana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmissä, ja järjestöjen roolia on huomioitu myös erilaisissa ohjaavissa asiakirjoissa.
- Hyvinvointialueiden palveluissa tunnetaan kriisikeskusten toiminta, ja asiakkaita osataan ohjata palveluihin.
- Vastauksissa korostui tarve vahvemmalle yhteiskehittämiselle ja pitkäjänteisemmille kumppanuuksille.
- Vuonna 2025 havaittiin samaa myönteisyyttä, sekä samoja mielipiteitä palvelupolkujen yhteiskehittämisen parantamisesta

Lainauksia

- ”Järjestöt on huomioitu hyvin hyvinvointialueen rakenteissa. Yhteistyölle on olemassa selkeät rakenteet. Hyvinvointialueen järjestötyön koordinaattori on aktiivinen ja tuntee hyvin järjestökentän. Tällä on ollut suuri merkitys yhteistyön toimivuudessa. Järjestöavustuksiin varattu rahoitus on edelleen pieni suhteessa muihin hyvinvointialueisiin.” (Oulu)
- ”Järjestöt on huomioitu hyvin rakenteissa, mutta paikoin käytännön yhteistyö (esim. yhteiskehittämishankkeet, kumppanuudet järjestöjen kanssa uusia palveluja suunniteltaessa) kaipaa lisähuomiota.” (Lahti ja Hämeenlinna)

Mitä muuta kriisikeskusverkoston tulisi huomioida, jotta voisimme vaikuttaa resilienssin vahvistumiseen Suomessa? (N = 10)

Kriisikeskusten vaikutus ihmisten resilienssiin tulisi tunnistaa paremmin

- Päätöksenteossa tulisi huomioida nykyistä selvemmin kriisikeskusten merkitys ihmisten kriisinkestävyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden tunteen vahvistamisessa.
- Vastauksissa korostui tarve vakaalle ja riittävälle rahoitukselle, joka mahdollistaa pitkäjänteisen vaikuttamis- ja asiakastyön.
- Vastaajat toivovat yhtenäisempää viestintää siitä, mikä kriisikeskusten rooli on palveluketjuissa ja ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa.
- Kriisikeskusten keskinäisen valtakunnallisen yhteistyön kehittämistä pidettiin tarpeellisena.
- Vuonna 2025 ratkaisuehdotuksissa korostui myös ennaltaehkäisy, järjestöjen merkitys ja tiivis yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.

Lainauksia

- ”Teemme todella paljon resilienssin vahvistamiseksi Suomessa. Sen toivoisi tulevan ymmärretyksi ja nähdyksi myös toimintamme ulkopuolella ja päätöksenteossa.” (Kemi)
- ”Kriisikeskusten paikkaa palveluketjuissa ja rakenteissa tulisi entistä vahvemmin viestiä yhtenäisesti kaikilla alueilla. Valmiuden ja varautumisen sekä henkisen kriisinkestävyyden elementtejä tulee entistä vahvemmin nostaa esille. Viestintää tulee tiivistää ja yhteinäistää, keskusjärjestötasoinen viestintä tulee ulottaa alueiden viestintään.” (Rauma)

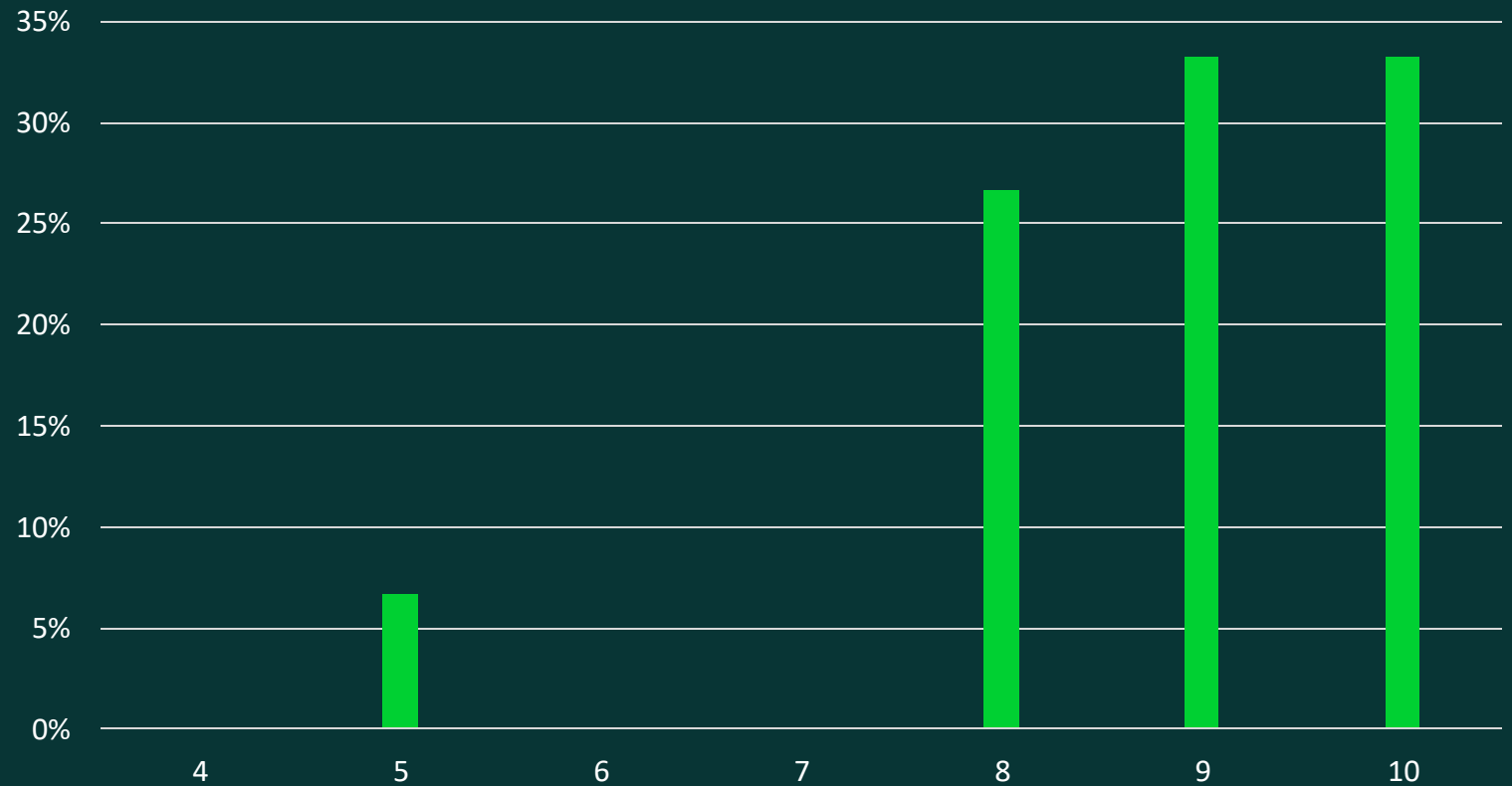
Vuoden 2026 teemakysymykset johtajille

Miten tärkeäksi koette kriisikeskuksen osallistumisen alueen yhteistyöhön valmiussuunnittelussa. Skaalaa kouluarvosana

8.8

Kokonaiskeskiarvo
N = 15

Vastausten jakauma (4-10)

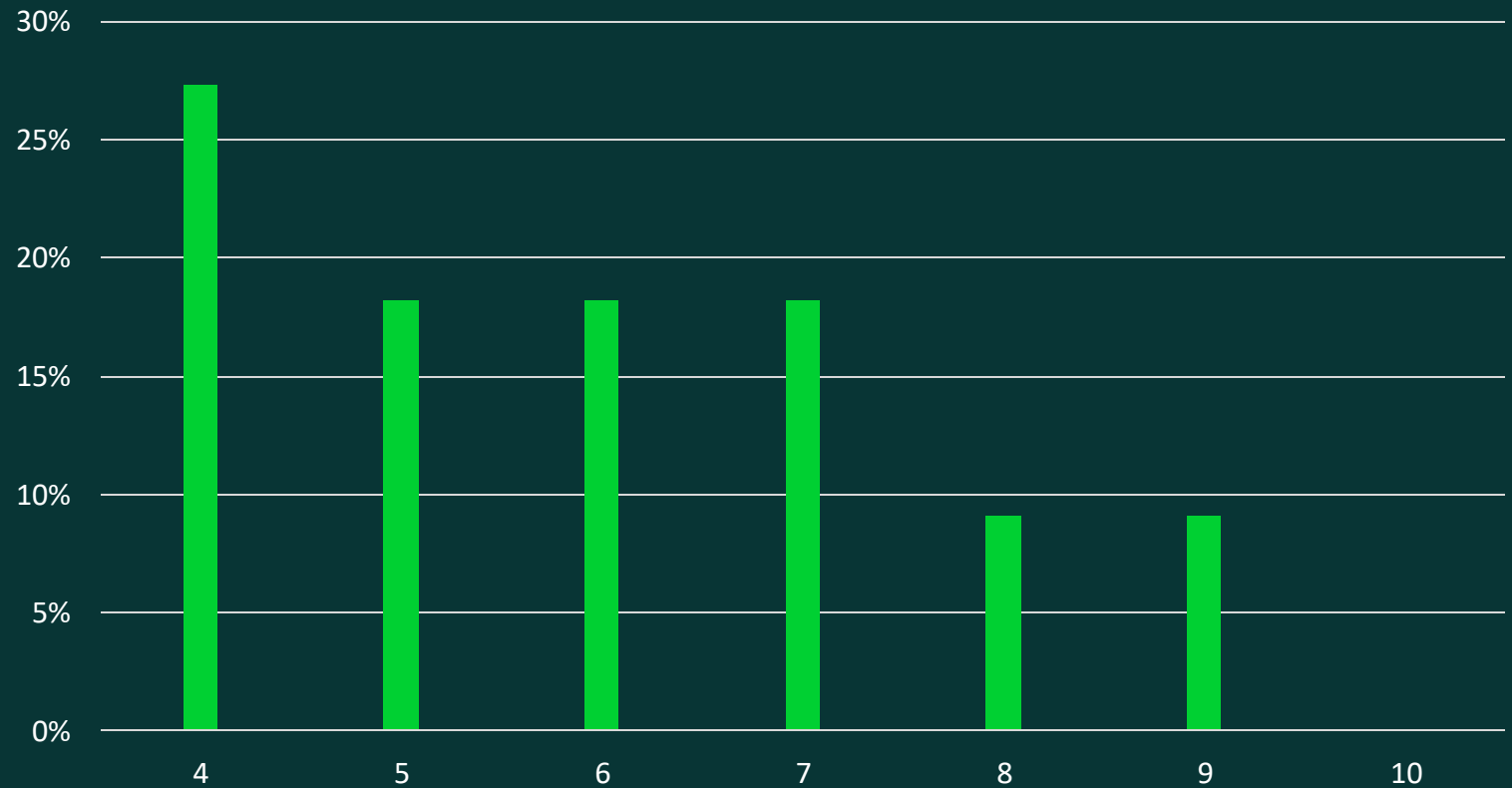
Onko yhteistyötä (valmiussuunnittelu, harjoitukset jne) henkisessä kriisinkestävyydessä ollut riittävästi? Skaalaa kouluarvosana

5.9

Kokonaiskeskiarvo

N = 11

Vastausten jakauma (4-10)

Miten tärkeäksi koette kriisikeskuksen osallistumisen MIELI-yhteisön valtakunnalliseen kriisiapuun poikkeustilanteessa? Skaalaa kouluarvosana

9.3

Kokonaiskeskiarvo
N = 15

Vastausten jakauma (4-10)

